

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

ІХ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(присвячена пам'яті професора
Григорія Євтіювича Мазнева)

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

ЧАСТИНА 2

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

ІХ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(присвячена пам'яті професора
Григорія Євтіювича Мазнева)

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

ЧАСТИНА 2

06-07 березня 2025 року

Харків – 2025

Управління розвитком соціально-економічних систем: Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції (присвячена пам'яті професора Григорія Євтіювича Мазнева). (м. Харків, 06-07 березня 2025 року). Харків : ДБТУ. Ч. 2. 2025. 744 с.

ГОЛОВА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

В.М. МИХАЙЛОВ

– проректор з наукової роботи ДБТУ, доктор технічних наук, професор.

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

М.А. СЕРІК

– проректор з науково-педагогічної роботи ДБТУ, кандидат технічних наук, доцент;

Ю.М. САГАЧКО

– завідувачка кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, доцент.

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

В.І. АРАНЧІЙ

– перший проректор Полтавського державного аграрного університету, професор;

І.Г. БРИТЧЕНКО

– проректор з міжнародних зв'язків, професор Університету менеджменту безпеки в Кошице (Словаччина), доктор економічних наук, професор;

С.І. ВАСИЛШИН

– директор Інституту обліку і фінансів НААН, провідний науковий співробітник ННЦ «Інститут аграрної економіки», доктор економічних наук, професор;

Н.М. ВДОВЕНКО

– завідувачка кафедри глобальної економіки НУБіП, доктор економічних наук, професор;

Т.А. ВЛАСЕНКО

– завідувачка кафедри економіки підприємства та організації бізнесу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, доктор економічних наук, професор;

О.В. ГРІДІН

– доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, доцент;

Ю.І. ДАНЬКО

– проректор з наукової роботи СНАУ, доктор економічних наук, професор;

С.О. ЗАЙКА

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, професор;

С.М. КВАША

– проректор з навчальної та виховної роботи НУБіП, доктор економічних наук, професор, академік НААНУ;

І.О. КРЮКОВА

– завідувачка кафедри обліку і оподаткування ОДАУ, доктор економічних наук, професор;

Т.М. ЛОЗИНСЬКА

– завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування ПДАУ, доктор наук з державного управління, професор;

О.С. МАКОВОЗ

– професор кафедри менеджменту Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», доктор економічних наук, професор;

О.В. МАНДИЧ

– професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування ДБТУ, доктор економічних наук, професор;

А.В. МОСКАЛЕНКО

– декан факультету менеджменту, адміністрування та права ДБТУ, доктор юридичних наук, професор;

С.І. МІНЕНКО

– завідувачка відділу аспірантури та докторантури, Голова Ради молодих вчених ДБТУ, членкиня РМВ при ХОВА, доктор філософії, доцент;

В.М. НАГАЄВ

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор педагогічних наук, професор;

В.С. НІЦЕНКО

– професор кафедри підприємництва та маркетингу, Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, доктор економічних наук, професор;

Г.П. ПАСЕМКО

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор наук з державного управління, професор;

РАФАЛ РЕБІЛАС

– проректор з міжнародних питань, академія ВСБ, Домброва-Гурнича, Республіка Польща;

ЯЦЕК СКУДАРСКИ

– доктор-інженер, Варшавський університет природничих наук – SSGW, Республіка Польща;

О.В. СМІГУНОВА

– в.о. вченого секретаря Інституту тваринництва Національної академії аграрних наук України, кандидат економічних наук, доцент;

І.Б. ЯЦВ

– професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності ЛНУП, доктор економічних наук, професор;

А.М. ЯЦУН

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор економічних наук, професор.

5. Довбня С.Б. Методологія формування дворівневої системи управлінської діагностики. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2015. № 1. С. 118-123.

6. Заїка С.О. Управлінська діагностика: курс лекцій для здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання. Харків: ДБТУ. 2023. 270 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/41884/1/KL_Upravlinska_diahnostyka_23.pdf

7. Коваленко О.В., Біда Д.М. Роль економічної діагностики у процесі прийняття рішень. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2014. Вип. 7. С. 5-11.

8. Станьковська І.М. Управлінська діагностика: загальна концепція та застосування в системі управління конкурентоспроможністю. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2013. Вип. 9(2). С. 83-88.

«РОЗУМНЕ ПІДПРИЄМСТВО» В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ТА ІНДУСТРІЯ 4.0

Карпусенко Є.А. здобувач вищої освіти,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна
Ульзугуєва А.Ю., здобувач вищої освіти,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна
Лєра О.В., кандидат економічних наук, доцент
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0989-8000>

Цифровізація бізнесу охоплює всі сфери життя і дозволяє розширити та оптимізувати діяльність підприємств відповідно до потреб ринку. Вона змінює підходи та принципи роботи підприємств, оскільки на зміну паперовому документообороту приходять цифровий електронний документообіг та структурування даних.

В цьому контексті розумне підприємство (Smart Enterprise) є одною із ключових концепцій, яка заохочує використання інновацій для розвитку підприємства. Це включає впровадження інтернет речей (IoT), великих даних (Big Data), штучного інтелекту (AI), хмарних обчислень та інших інноваційних рішень. Він передбачає, що процес роботи має бути бездоганим, як і вихідний продукт. Ці технології дозволяють підприємству підвищити свою ефективність, зменшити витрати (коштів, часу), а також покращити якість продукції та послуг.

Інтегроване підприємство є частиною Індустрії 4.0 (Industry 4.0), оскільки ці концепції спрямовані на автоматизацію та впровадження інновацій. Індустрія 4.0 відома як «Четверта промислова революція», що

використовує інтернет речі (IoT), великі дані (Big Data), штучний інтелект (AI), хмарні технології та інше.

Інтернет речі (IoT) – це технологія в якій використовується Інтернет для обміну інформацією не лише між людьми, а й між людиною та машинами, пристроями датчиками. Також речі на яких є датчики самі можуть обмінюватися інформацією без участі людини.

Великі дані (Big data) – це великі обсяги даних, що накопичуються внаслідок «оцифрування» фізичного світу, можуть бути ефективно оброблені лише за допомогою комп'ютерів, які використовують хмарні обчислення та технології штучного інтелекту. Таким чином, людина, що контролює процес, ситуацію або обстановку, повинна отримувати оброблену інформацію в максимально зручному форматі для сприйняття, аналізу та прийняття рішень.

Хмарні обчислення (Cloud Computing) – це технології які за допомогою датчиків Інтернет речей (IoT) надають інформаційні панелі в режимі реального часу діяльності виробничої лінії. Головна умова використання таких технологій є те, що вони мають поєднуватися з основними операціями підприємства [1; 2; 6].

Однією з ключових характеристик розумного підприємства є здатність до самостійного навчання та адаптації. Аналіз великих масивів даних допомагає підприємству прогнозувати тенденції ринку, а також приймати обґрунтовані управлінські рішення. Що дозволяє швидко реагувати на зміни ринку та забезпечувати високий рівень обслуговування клієнтів. Крім того, Smart підприємства використовують автоматизацію рутинних процесів, що дозволяє зменшити вплив людського фактору.

Щодо бухгалтерського обліку, то такі підприємства використовують сучасні технології та інноваційні підходи для автоматизації та оптимізації фінансових процесів. Завдяки застосуванню штучного інтелекту, блокчейну та аналітики великих даних, підприємства можуть забезпечити більш точний, прозорий та ефективний облік фінансових операцій. Це дозволяє не лише зменшити кількість помилок, але й знизити витрати на обробку та аналіз даних.

Блокчейн – це технологія, яка дозволяє безпечно, надійно та прозоро зберігати всі дані за допомогою мережі комп'ютерів. Тому, блокчейн дозволяє створювати незмінні записи всіх транзакцій, це допомагає підвищити рівень захисту від підробок та шахрайств. Як підсумок, використання інновацій та розумних технологій сприяє підвищенню ефективності, надійності та конкурентоспроможності підприємства.

З головних переваг розумного підприємства в обліку є здатність автоматизованого збору та аналізу даних у реальному часі, а також доступу до них. А використовуючи інтернет речі (IoT) та хмарні технології, працівники бухгалтерської служби можуть отримати доступ до необхідної фінансової інформації з будь-якої точки світу та в зручний час. Що забезпечує швидке прийняття управлінських рішень та покращує взаємодію з фінансовими ресурсами.

Впровадження інноваційних технологій та цифровізація стали ключовими чинниками розвитку сучасних підприємств, зокрема у сфері бухгалтерського обліку та виробництва. Оскільки впровадження технологій Індустрії 4.0 дозволяє суб'єктам господарювання створювати інноваційні рішення та підходи, які забезпечують стійке зростання та розвиток, а також забезпечують конкурентоздатність на ринку. Розумні підприємства є прикладом того, як сучасні технології можуть допомогти бізнесу досягти нових висот, оптимізувати процеси та забезпечити високу якість продукції та послуг [3].

Важливо визначити негативні чинники використання інноваційних технологій в своїй діяльності, наприклад [1; 4]:

- зростання рівня злочинності, а саме кібератак, оскільки відсутній повний захист особистих даних, особливо в умовах воєнного стану;
- підвищення безробіття, бо там, де могли працювати люди будуть використані роботи;
- невідповідність законодавства до Індустрії 4.0;
- відсутність повного покриття інформаційної інфраструктури;
- потрібні високі затрати для впровадження інновацій в бізнес;
- слабка підтримка з боку держави;
- потрібні працівники, які вміють працювати з новітніми технологіями, а також необхідно забезпечити постійне навчання їм для підвищення навичок в роботі;
- не завжди сучасні технології зможуть виконувати чітко свої завдання, потрібен постійний моніторинг.

На сьогоднішній день розвиток автоматизованих систем є дуже стрімкий та відчутний для людства. Боротьба за клієнтів завжди набирала стрімко оборотів, а сьогодні вона увійшла в нове русло, на першому місці серед показників результативність, високий сервіс, комфортні умови та більше зекономленого часу.

Ще донедавна системи інтеграції можна було запровадити лише на великих підприємствах, тепер цей об'єкт розвитку підвладний і малому бізнесу. Системи модернізації допомагають значно скоротити витрати часу та ресурсів установи [5].

Отже, не завжди потрібно боятися чогось нового та відвертатися від сучасних інновацій – підлаштовуйте їх під свої потреби. Однак потрібно пам'ятати, їхня ефективність на пряму залежить від людського впливу.

Література:

1. Pererva P., Kobielieva T., Dolyna I. Management of Innovative Changes of the «Smart Enterprise» in the Conditions of Business Scaling and Industry 4.0. *Economic journal Odessa polytechnic university*, 2024, vol. 1, no. 27, pp. 131-138. DOI: <https://doi.org/10.15276/ej.01.2024.14> (date of application: January 23, 2025).

2. Industry 4.0. IT-Enterprise – your one-stop platform for digital transformation. URL: <https://www.it.ua/knowledge-base/technology-innovation/industry-4> (date of application: January 23, 2025).

3. Доод Ф. Що таке Індустрія 4.0? Все, що вам потрібно знати. Fiberroad Technology. URL: <https://fiberroad.com/uk/resources/new-trends/what-is-industry-4-0/> (date of application: January 23, 2025).

4. Ноджак Л., Паращич М. Розвиток 4.0 індустрії в Україні: проблеми, перспективи. Економіка та суспільство. 2022. № 45. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-29> (дата звернення: 23.01.2025).

5. Автоматизація бізнес-процесів: все про автоматизацію бізнесу. BXmaster. URL: <https://bx-master.com/ua/news/biznes-protssesy/avtomatizatsiya-biznes-protssesov-vsye-ob-avtomatizatsii-biznesa> (дата звернення: 23.01.2025).

6. Балан О.С., Перерва П.Г., Князь С.В., Лега О.В. Розвиток методів формування собівартості та ціни науково-інформаційної продукції в системі менеджменту «розумного підприємства». *Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит*. 2024. № 9(199). С. 72-81. URL: <http://eee.khpi.edu.ua/article/view/315274> (дата звернення: 23.01.2025).

ПРІОРИТЕТНИЙ РОЗВИТОК АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ

Квашук О.В., викладач вищої кваліфікаційної категорії,
викладач-методист, ВСП «Уманський фаховий коледж
технологій та бізнесу» УНУС, м. Умань, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6944-9576>

Традиційні методи, які протягом тривалого часу використовувались при проведенні державного фінансового контролю, сьогодні не виявляють своєї ефективності та

**ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК
ІНСТРУМЕНТИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ
ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ**

СЕКЦІЯ

КІРДИНА О.Г., СТЕШЕНКО О.Д.

Вплив зміни методу списання запасів
на ефективність підприємства..... 433

РАДІОНОВА Н.Й.

Основні аспекти застосування комплексного
аналізу для системи управління підприємством..... 435

ЯНОВСЬКА В.П., САЛІМОВСЬКИЙ М.В.

Особливості прогнозування
в умовах сталого економічного розвитку 438

АЛЬ-СЬЮФ Я.А.

Вплив якості продукції на показники діяльності підприємства 444

БОНДАРЕНКО Н.М.

Актуальні питання організації обліку
нематеріальних активів на підприємстві..... 447

БОРОВИК П.М., ШЕМЯКІН М.В.

Нормативна грошова оцінка вітчизняних
агроземель у повоєнний період 453

ZHARIKOVA O., PASHCHENKO O., OBORSKA V.

Monetary transmission policy instruments
and an integrated approach 455

ЗАЙКА С.О.

Сутність управлінської діагностики
та її значення в діяльності підприємства 459

КАРПУСЕНКО Є.А., УЛЬЗУТУЄВА А.Ю., ЛЕГА О.В.

«Розумне підприємство» в
бухгалтерському обліку та Індустрія 4.0..... 462

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ**

**МАТЕРІАЛИ ІХ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**(присвячена пам'яті професора
Григорія Євтіївича Мазнева)**

Частина 2

Державний біотехнологічний університет

Відповідальна за випуск – *Ю.М. Сагачко*

Редактори: *С.О. Заїка, В.М. Нагаєв, О.В. Грідін*

Підписано до друку 12.03.2025.

Формат 60 × 84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Гарнітура Garamond. Офсетний друк.

Умовн. друк. арк. – 46,5. Наклад – 300 прим.

Видавництво ТОВ «Стильна типографія»

61002, м. Харків, вул. Чернишевська, 28 А

Тел.: (057) 754-49-42

E-mail: zebraprint.zakaz@gmail.com

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

серія ДК № 4863 від 12.03.2015 р.